

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt roka ... 1 " 20 "
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

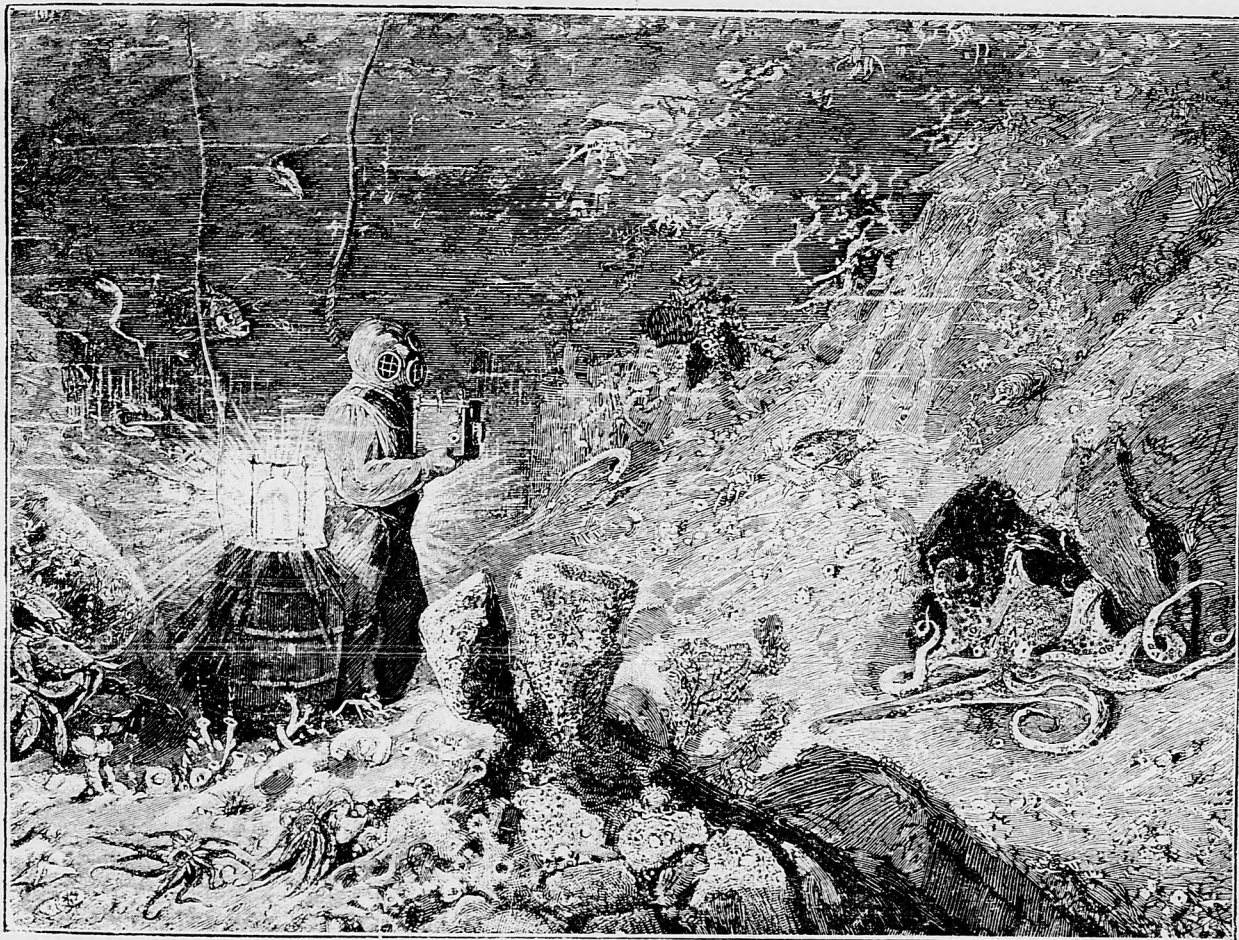
Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
 sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin,
 ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového
 malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Odkaz do žabokrekského okresu!

Ačkoľvek väčšine voličov ľudovej strany v žabokrekskom okrese známe sú tie príčiny, pre

veľké vyznačenie, že mňa v dvoch okresoch s veľkou väčšinou za ablegáta vyvolili; asíce v Čorne a v Žabokrekách. A ponevác aj predošlý raz na sneme Čornu som zastupoval; ponevác

Potápač na dne mora.

ktoré ja za mandát žabokrekský až teraz, po tak dlhom čase zaďakúvam, predsa za potrebné držim, Vám ctení mojí priatelia, z príležitosti tejto niečo prehovoriť.

Pri všeobecných voľbách mne sa dostalo to

žabokrekský okres pre ľudovú stranu za istejší považujem jako Čornu, preto mandát žabokrekský ešte dňa 2-ho novembra chcel som složiť; ale práve vtedy dozvedel som sa, že moju čornanskú voľbu s petíciou napadli u kráľ. Kúrie

Ja, ponevác povedomý som bol toho, že neni základnej príčiny, pre ktorú by moju čornanskú voľbu král. Kúria zničif mohla, navzdor petície žabokrekský mandát ešte *hneď* vtedy som chcel složiť, ale ústredný výbor krajinský ľudovej strany ináč nariadil so mnou, a ja tomuto výroku jako verný bojovník ľudovej strany podrobif som sa musel. Podľa tohoto nariadenia za žabokrekský mandát dotiaľ som zaďakovať nesmel, dokiaľ kráľovská Kúria súd nevinesla o mojej čornánskej voľbe, čo sa stalo dňa 16-ho januára, keď král. Kúria mój mandát čornanský *potvrdila*, a tak spolu mpjích nepriateľov, ktorí by ma kdekoľvek inde vydeli, len v krajinskom sneme nie, zahanbila.

Teraz tedy Váš vysokovážený mandát zpiatky Vám dávam, za vašu mne preukázanú dôveru srdečne ďakujem, ale od Vás sa neodebieram, lebo kde som ja oproti mojej osobe tak veľkú oddanosť skúsil; kde som oproti ľudovej strane tak veľkú oduševnosť videl, odtiaľ sa odobrať, tým vane povedať, je mi vec nemožná.

Trebárs na sneme nie som Vaším vyslancom, Váš okres aj na budúce chcem zastávať. Ak niekomu sa so stránky liberálnych úradníkov dajaká krivda stane, nech sa celou dôverou na mňa obráti, ja jeho záležitosť bez meškánia neohrožene na sneme prednesiem, čo liberáli veľmi neradi majú, keď jejich prechmaty verejne sa pretriasajú.

Známo mi je, ctení priatelia moji, že mnohí z vás od liberálov koľko vyhrážania a sem a tam prehánania, prenasledovania podstúpiť museli len preto, že 2. okt. na mňa hlasovali. Skrže toto liberáli nechceli nič iné docielif, iba to, aby vás zostrašili a na liberálnu stránku priviedli. Neverím, že by skrže tie nemilosrdné prenasledovania len jedného ľudáka boli ku sebe naklonili. Veď jako muchy nie octom ale mädom chytajú, tak aj ľudí nie pokutami, nie prenasledovaním, ale láskavosťou a dobrými skutkami získajú. Či ste ale so stránky liberálov skusili láskavosti? či znáte jejich dobré skutky? Vy zaiste jednohlasne mi odpovedáte: že dobré nie, ale jejich zlé skutky všetci dobre znáte. I preto za pretrpené už pokuty a prenasledovania tak sa im odmeňte, že pri budúcej voľbe im na truc, nie len že vy sami budete pri voľbe za ľudáka, ale aj tých pritiahnite ku sebe, ktorí predtým na ľudovej strane sa nenachádzali. Takéto pokračovanie najviacej by

liberáli pocítili! Aj to sa mi do uší dostalo, že liberáli so svojim, vám podľa mena už známym kandidátom s veľkým hurtom a krikom sa chystajú vás vo vašich tichých obciach navštíviť. Či viete, jako ich máte prijať? Schovajte sa všetci do vašich pribytkov a ani sa vtedy vonku neukážte, to tým viac, že ľahko sa najde jedon od liberálov podplatený človek, ktorý kameň do nich hodí, *a potom vás všetkých hufom budú citovať pred súd*, že ste kamene hádzali. A kto vydá svedectvo o Vašej nevinnosti? Tam prítomní liberáli zaiste nie; a tak keď sa pri návšteve liberalného kandidáta na ulicu ukážete, zato len mrzutosť a prenasledovanie očakávať môžete. A preto Vám radím, pri vchode liberálneho kandidáta do obci nielen voličia, ale ani jejich dietky, ani sluhovia nech sa na ulicu neukážu!

Že kto bude mojim nástupcom a vašim kandidátom z ľudovej strany, to vám je už všetkým známo. Je to mój dobrý priateľ, **dr. Franc Major**. On Vás už navštívil všetkých ešte v mesiaci októbri, ale jestli žiadať budete, vďačne vynde do okresu, a medzi Vami bude až do dňa voľby, ktorá okolo 20. februára bude.

Vydržte všetcia tak pri voľbe, jako voličia našej kresťanskej ľudovej strany vo Fraštáku vydržali. Ani peniaze, ani flašky, ani zrkadlá, ani sladké sluby, ale ani prenasledovania a vyhrážania nech vás neodtrhnú od ľudovej strany, ktorá za vás, za ten opustený ľud bojuje. V deň voľby po celej krajine všetci obyvatelia kresťanského smýšľania na vás budú mať oči opreté, či ste všetci vernými zostali tej zástave, na ktorej napísané je: nech žije ľudová strana, nech žije **Dr. Major Ferencz**.

V Budapešti, dňa 20. januára 1902.

Štefan Rakovszky,
byvalý ablegát žabokrekského okresu.

POLITICKÉ CHÝRY.

L'udák Rakovszky verifikovaný.

Mandát Štefana Rakovszkého, ktorého boli zvolili v Čorne, napadli petíciou, ktorú král. Kúria pojednávala

dňa 15. t. m. V petícii žiadalo sa zrušenie mandátu pre búrenie proti konfessiam a na dôkaz toho pravotár žalobníkov dr. Filip Darvai prečítal výťahy z reči čornanského rim. kat. kaplána Kolomana Szedocha. Obhajca mandátu dr. Armin Tetétleni tajil, že by antisemitizmus bol zakázaným a zapieral i to, že by to bolo poburovanie. Kúria po krátkej porade petíciu odvrhla a v svojom odôvodnení vyzdvihla, že v smysle XV. zákona z roku 1898. poburovanie len vtedy treba prenasledovať, keď sa toto stalo s vedomím a vôľou vyslanca, kdežto v tomto páde Štefan Rakovský to tajil a ani petenti v petícii to neudávali.

Predseda voľby stupavskej dostal po nose.

Druhý posudzujúci výbor snemu vyniesol svoj výrok v záležitosti ponosy, ktorá bola podaná proti mandátu Jána Trubinyho, ktorého zvolili v Stupave. Výbor po vylúčení obvinení a obrany ponosu odmietol, od vyšetrovania odhladol, voľbu Trubinyho vyhlásil za platnú a jeho za konečne verifikovaného vyslanca.

Vo výroku vyzdvihuje sa, že nespokojnosť pri stupavskej voľbe pochádzala z toho, že *jeden funkcionár volebný svojimi prechmatmi zapríčinil voľčom ostudu druhej voľby.*

Toto nech si schová pán Gond na pamiatku.

Novozámsky mandát.

Opovázlivosť liberálov najväčšmi dokazuje to, že oni rad-radom napádajú mandáty našich ľudových ablegátov. Kúria však tiež rad-radom odhadzuje jejich petície a odsudzuje ku zaplateniu trov. Liberáli si mysleli, že aj sl. Kúria je liberálna a že im pojde na ruku. Sklamali sa, bo Kúria ako najvyšší fórum súdobný stojí vysoko nad všetkou politikou.

Tak nám aj novozámsky mandát napadli liberáli. Veľmi ich mrzí, že dr. Kovács, tento chýrečný hlavnomestský advokát stal sa ľudákom, preto napadli mu mandát. Kúria nariadila vyšetrovanie, ale je isté, že vyšetrovanie nič nedokáže proti mandátu p. Kovácsa.

Katolícka autonómia.

Minulý týždeň priniesol nám katolíkom veľmi milé prekvapenie.

Na autonómnom kongresse dokázalo sa, že netreba nám zúfať, ba áno, oprávnení sme prechovávať tú najlepšiu nádej ohľadom na polepšenie polohy nášho. Dokázalo sa, že nevyhasla ešte viera v srdciach ani našich *svetských* pánov.

Naši svetskí autonómni vyslanci ako: dr. Major, Rakovský, gr. Ján Zichy, Ugron, Győrfy a ešte mnoho iných hovorili takým zápalom, takým presvedčením za vec katolícku, že to pobúrilo celým katolíctvom v Uhorsku. Každý z týchto rečníkov posbieral všetky svoje schopnosti duševné k obrane práv katolíckych.

Ostro kritisoval vládu Št. Rakovský. Pokračovanie výboru je polutovania hodné. Vláda od troch rokov pohráva si kongressom. Najprimitívnejšie pravidlá slušnosti

boly by požadovaly, aby minister objasnil kongressu svoje náhľady, ale minister len výbor «orientoval»; vidno, že vláda s autonomiou vážne nesmýšľa.

Poukázal na tú okolnosť, že každý minister ináč zamýšľal povoliť autonómne právo katolíkom. Br. Eötvös priznával nám asi všetky práva. Jeho heslom bolo, že nemožno odoprieť katolíkom to právo, akým vládnu proteštanti, grécki katolíci, sedmohradská autonómia a srbská cirkev. Ani Trefort nechcel natoľko zúbožiť cirkev našu ako teraz minister Wlašič. Neprijíma nový elaborát.

Kanonik Ján Černocho dokazoval, že minister Wlašič do takých úzkych hraníc stisnul autonómiu, že z nej nič neostalo. Minister kultu osvedčil sa, že chce sa porátať s kongressom. Teda porátať sa chce, aby potom nič viac nedal. A čo teraz chce dať, to sme už mali. Biskupský sbor v hnutí autonómickom vždy vykonal svoju povinnosť. V záležitosti škôl návrh neobsahuje žiadnych výdobytkov. Ani proteštantom sa nepodarilo za posledných sto rokov rozšíriť svoju samosprávu, tým menej sa to podarí malomocnej katolíckej autonómii. Katolícka samospráva bude taká ako jedna mumia (Pochvala). Neni pravda, že pri výbere učebných kníh nehľadí sa na náboženstvo. Rečník a strana jeho nestojí na stanovisku úplnej negácie, ale tento elaborát prijať nemôžu.

Gabriel Ugron: Katolicizmus potrebuje zbrane a nie putá, aby mohol konať svoju úlohu. V katolíckej cirkvi už není tých starých cností, není tej starej sily. Príčinu tohoto úpadku vidí v tom, že katolícka cirkev spriahla sa s kráľovstvom s stala sa štátnou ustanovizňou. Katolicizmus musí sa vrátiť ku starým základom, musí sa odlúčiť od štátu a odstrániť od seba protekciu štátu.

Štát není vlastníkom katol. základín, on ich len manipuluje. Žalujú sa, že ľud není nábožný, kdežto inteligencia není nábožná. Kat. inteligencia je všetko, len nie katolícka. Naši predkovia tým cieľom poskladali tieto základiny, aby z nich vychovávaná bola mládež po katolícky. Systém našich stredných škôl dáva výchovu inteligencie štátu na milosť i nemilosť. Výchovu ľudu mal by vziať do rúk sám vyšší klerus a vzbudiť v ňom duch katolícky, kresťanský, lebo veď i Kristus bol vykupiteľom chudobných a biednych. Najistejším základom štátu je katolicizmus a tento len vtedy môže byť istým, keď kat. cirkev je mocná a slobodná. Aj v Amerike len sloboda učinila katolicizmus silným a mohutným. Kongress len vtedy urobí dobre, keď návrh 27 členového výboru nepřijme. Žiadame z úplných práv našich vyplývajúcu samosprávu a v tomto nesmie nás vysoké kňazstvo ponechať samých na seba! (Rakovszky zavolá: Nech nás nenechajú na blate!) Nech sa nám vysoký klerus postaví na čelo a vtedy ho každý katolík bude s oduševnením nasledovať!

Osv. biskupský sbor a vláda.

Na ďalších poradách autonómneho kongressu veľkóváradský kardinál biskup, Vavrinc Schlauch prečítal nasledovnú resolúciu, ktorú biskupský sbor prijal na svojej dňa 8. januára vydržiavanej porade:

Biskupský sbor pridrža sa tých zásad, ktoré sú ob-

sažené v odpovedi danej biskupským sborom 27 členovému výboru. Tieto zásady majú pred očima, biskupský sbor zúčastní sa podrobného pojednávania novšieho návrhu 27-členového výboru v tej nádeji, že v podrobnostiach bude môcť previesť také zmeny, ktoré sa môžu uviesť do súladu s týmito zásadami a s možnosťou uskutočnenia autonómie.»

Aj táto rezolúcia milo prekvapila prítomných vyslancov. Biskupský sbor prijíma síce elaborát nový ako základ pojednávania, ale len pod tou podmienkou, že pridrži sa tých zásad, ktoré sú obsažené v jeho predošlej odpovedi. Tedy prijíma elaborát v tej nádeji, že pri ďalšom pojednávani podarí sa potrebné zmeny previesť.

Nech teraz odpovie nám hoc kto, či necigáňili liberáli, keď tárali do sveta, že aj naši biskupi sú liberálni.

«Vlastenecká» obava.

Horánsky, ako štepený liberál dal sa zastávať nový elaborát. Nepovedal nič vážneho iba to prezradil, že on by vraj najradšej, keby všetky cirkevné školy staly sa štátnymi. — A keď sa nad týmto pozastavili, hovoril ďalej, že on to hovoril z presvedčenia preto, lebo že je on síce katolík, ale aj Maďar a že Maďarstvo sa ináč konsolidovať nedá, len zrušením cirkevných škôl.

Sedmohradský biskup gr. Gustáv Majláth vyhlasuje, že nezaujíma protivné stanovisko voči biskupskému sboru, ktorý vo svojej resolúcii s istými opravami náklonný je prijať predlohu, ale návrh neprijíma, lebo nevidí zábezpeku toho, žeby katolíci v predlohe 27členového výboru obdržali zodpovednú autonómiu. Ľutuje však, že sa na kongresse niekto vyznal za priateľa štátnej výchovy.

Sv. Otec o jazykovej otázke.

Pápež poslal arcibiskupom a biskupom v Čechách, na Morave a v Sliezsku list, v ktorom píše: Chrániť národný jazyk je zajiste záslužné, je to snaha, ktorá nijako nezasluhuje hany. Platí tu však to, čo platí o súkromných právach každého jednotlivca; musí byť starosť o to, aby sa každej národnosti stalo po práve; avšak ani záujem štátu nesmie tým trpeť. — Cieľom štátu je chrániť všetky práva jednotlivcov, tedy i práva národné; prepokladá sa však, že všeobecné dobro štátu dôjde ochrany. Náboženstvo nesmie národnostnými sporami nijako trpeť. Bolo by to veľmi nedôstojné, keby tí, ktorí sú toľkými svätými sväzky spojený, dávali sa rozdeľovať a od seba odvádzať ohľady pozemskými, ohľady národnostnými. Duchovenstvo musí ísť ostatnému ľudu v čele v tejto snahe po docieľení pokoja. V krajoch obydlených rozdielnymi národnosťami majú sa kňazi vyhnúť čo možno všetkým národnostným sporom. Duchovní majú sa starať, aby už medzi chovanci seminára bolo pôsobeno k tomu, aby sa vzájomne milovali. Chovanci môžu byť síce rôzneho jazyka, ale všetci majú byť jednej mysli.

Vojna v južnej Afrike.

Hága. Vláda dôverne vyjednáva s búrskymi vodcami v záležitosti zakončenia vojny.

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a obľúbený u ľudu, že netreba nám o ňom mnoho reči šíriť. Každý čitateľ náš pozná tie výborné služby, ktoré «Kresťan» prekonal v prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Kresťana» čo možno všestranné a mnohútné bolo, z toho cieľu je to prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa predplatil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý poznáť a k nim sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud nečíta si svojich novin, musí zaostať a iní mudrejší ľudia vykoristujú ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Prosíme našich predplatiteľov, aby si čo najskorej a neomylné zariadili svoje zaostalosti, lebo my nie sme vstave zdarma posielaj časopis nikomu i preto zastavujeme ho všetkým, ktorí ani na toto vyzvanie nevyrovnali by sa s nami.

Predplatná cena našich novin je:

na celý rok ... .. 4 koruny

na pol roka ... .. 2 koruny

na štvrt' roka ... .. 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala
Budapest, VIII., József-körút 35

K nášmu obrazu.

Nikto by neveril, že aký čulý život panuje v mori. Aj more má svoje zvláštne živočíchy ba aj rastliny, tak, že množstvo tejto morskej prírody vyrovná sa prírode na suchej zemi. O tomto však dlhé časy nevedeli sme, až keď potápači začali zkúmať prírodu tú morskú, objavila sa nám celá tajnosť toho života pod vodou.

Taký potápač má k tomu cieľu zvláštny odev, ktorý nepremokne. Na hlave má veľké okuliare, cez ktoré hľadať môže. Na nohách, vlastne na päťkách má olovené ťažidlá, aby vo vode rovno stáť mohol a pri pohyboch nestratil rovnováhu. Dve rúry idú mu od hlavy hore nad more, aby mal dostatočného povetria; v jednej však rúre jesto električný drôt, ktorý spojený je s jeho električnou silnou lampou.

Takýmto prostriedky zaopatrený môže potápač dosť voľno pohybovať sa na dne mora a zkúmať obdivuhodnú prírodu morskú.

Náš obraz teda nepredstavuje tu volakého strašiaka, lež morského potápača.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na Kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné. ■

BESEDNICA.

S Bohom!

Divná odobierka, pozde veru, pozde.
 Jaro, leto prešlo, list, chvoj padá v hvozde,¹
 i sňah už-už sprchne na dvor, šopy, brvná.
 No utuchla vášeň, myseľ ostrokrvná.
 Včuf už vážne môžem riečť srdiečným slohom:²
 s Bohom, Dlhépole, milé moje, s Bohom!

Desať zím som strávil v tvojom lona sfärah,
 jednoduchých domkoch, kučiach, dymných dierach.
 Útlu učil mládež, sial semeno Krista,
 by duša baránkov pekná bola, čistá.
 Mravov kliesnil cestu, hriechu drúžgal káry,
 na posvätnom obeľ konal na oltári.

Pri smiereniu tróne, keď síz lialy príval,
 úbohým ovečkám útroby³ som smýval
 a skvúcim sa znova, vskovic pri blesku,
 tajuplnú mannu rozdával nebeskú.
 Mával som radosti, však i žalost v mnohom ...
 S Bohom, Dlhépole, milé moje, s Bohom!

S Bohom, role, pastvy, živé bačoviská,
 kde si lajpúch⁴ píska, šumné dievča víska;
 hory, doly, grúne v blízkú tiež i v diali,
 hej, neraz ja brádnul v mrazoch vami, v páli,
 v dážďoch, vetroch, búrkach cez kry, rázgy, zbožie,
 keď nemocným niesol olej, telo Božie.

Hej, neraz ja brúsil kotlinami, hájmi,
 že by zverca doprial čupec, lesa kraj mi!
 klokot slúchal bystrín,⁵ švítor vtače v sedle,
 a keď i nie srnku, šišky striedal s jedle;
 potom hladný jak vlk šmánim dibkal, hlohom ...
 S Bohom, Dlhépole, milé moje, s Bohom!

S Bohom, čmyrné včelky, roj rodinných krbov,
 obklúčené zhusta prác, starosti hrbou;
 trudní hospodári, svetoznami muži,
 štebotné gazdinky, stráň úsmevných ruži!
 Lúbil som vás, lúbil, prívetivú čelad — —
 milostivý blankyt,⁶ zveľad vás vždy, zveľad!

¹ hvozd = hájik.

² sloh = štýl.

³ útroby = nútro.

⁴ lajpúch = bludársky chalan.

⁵ bystrina = horský potok.

⁶ blankyt = nebo.

Lúbil ja prítulnosť, vrúcnosť vašu našskú,
 nežnú úctu k Panne, aj iskrenú lásku;
 horlivosti srdce k česti, sláve, chvále
 Spasiteľa vďačno obetivé stále,
 ni čo by ste vládli čudným hoja rohom ...
 S Bohom, Dlhépole, milé moje, s Bohom!

S Bohom, vy úprimní, drahí bratia moji,
 účastníci zábav, soci⁷ v žartoch, boji!
 Vyslúžená penna, svieže brko obce,
 tlstý, tenký učbár, desiaci vrch, kopce;
 nebárs trúchly, smutný lovec, rector, poštár —
 žite v blahu, hersky, bezo strastí, oštár.

Pán vám nadeľ mlieka, zajkov, raže, vína,
 odstráň skormut,⁸ urvu, čo tlačí, omína.
 Schoval som vás v nádra⁹ i želám si časte:
 jasná svieť vám úsň, denné holduj šťastie!
 Boli ste priateľski, dobrí, vzácní v mnohom ...
 S Bohom, Dlhépole, milé moje, s Bohom!

S Bohom, jemnodušný, nadšený pastieru,
 dýchajúci, mrúci za Ježiša vieru!
 Tvoja péč¹⁰ o krásu, o skvost v kapliach, v chráme,
 snahy o vzkvet ctnosti všeobecne známe.
 Tvoja vľúdnosť, skromnosť, svetlé umu vidy¹¹
 neutrpia nikdá zvetšlosti,¹² kridy.

Tvoje pestré črty, cit, vtip, chuť Zaoska,
 ironiu, sarkasm vážiaci pobozká.
 Prirodený Músy nefintenej hómor
 komu štekli fúzy, komu nesie úmor ...
 Hospodin ťa obklop požehnaním stohom ...
 S Bohom, Dlhépole, milé moje, s Bohom!

S Bohom, šfúple dcéry opatrnej matky,
 anjel mieru stráž, bráň vače sádky, chatky!
 Zúboženia Zárieč, emanský Keblov,¹³
 občerstvenia prístav, výtržnosti step,¹⁴ lov!
 Zakiaľ bodrej vôle kvapka visí vo mne,
 výletov, kratochvíľ, kolied nezapomne.

S Bohom, s Bohom, s Bohom, dolinky, chalúčky,
 sokolovia drieční, vrkotné holúbky!
 Kázeň, bázeň, svornosť, úspech, techy hojnosť
 zdob tiché vám hniezda, večitá spokojnosť!
 Držte ma v pamiatke, kým *nepôjdem s Bohom* ...
 S Bohom, Dlhépole, milé moje, s Bohom!

Dlhomír Poľský.

⁷ sok = vetélytárs.

⁸ skormut = zármutok.

⁹ nádra = srdce.

¹⁰ péč = pečlivosť.

¹¹ vida = idea.

¹² zvetšef = zostaref.

¹³ Zárieč, Keblov filiálky Dlhéhopofa. Do Keblova v pondelok veľkonočný chodieva dlhopoľská inteligencia sa zabavíť.

¹⁴ step = lúčina.

Po frašťačkej vol'be.

Prasťacka volba dosvedčila, že v Nitrianskej liberálom všetko je dovolené a že Széllového hesla, ktoré toľko rázy hlásal, nikto z nich si neprosimne; lebo, že pri tejto volbe práva, pravdy a zákona nebolo prítomného, to nie len my ľudáci, ale aj liberáli uznať musia.

Rakovský a Kováč — naši ablegáti — hodne pred volbou dali na vedomie Széllovi, čo sa vo frašťačkom okrese robí; a hoc aj Széll prisľúbil, že vyšetrovanie bude držať a vinnikov trestať dá, predsa jeho slová žiaden výsledok nemaly. A preto jasno počínáme vidieť, že pán ministerprezident alebo len pohráva sa s vážnymi slovami, alebo, že všetko dovolí liberálnym náhončíkom. To je predsa nepochopiteľné, aby človek, ktorý nad celým národom vládari, toľko moci a smelosti nemal, žeby neposlušných a zákonu protiviacich sa úradníkov sebe podobných potrestať nemohol. Či by sa slúžny, viceispán, alebo sám főispán opovážil oproti zákonu, alebo oproti ministrovi postaviť, keby sa musel obávať prísneho trestu? Ja aspoň neviem pádu, žeby jedného panáka z utešenej bandy tejto pre kortošovanie boli trestali; a veru ne jeden aj pri tejto volbe také kúsky si dovolil, že z toho desiata čiastka by bola dostatočná, aby ľudák v žaláru sedel, alebo peňazitú pokutu platil. Keď aj doktorého potrešú, odsúdia ho na penziu. No, takýto trest s radosťou podstúpia kadejakí loptoši a darebáci. Však ľudákovi pre daromnice prehánajú po súdoch. Čo by aj nie! Veď oproti ľudovej strane všetky zbroje a prostriedky sú dovolené. Takto sa vystavil Gajári v snemovni. Len ju vykoreníť, aby po nej ani pamiatky nezostalo!

Je teda div, že z celej temer Nitrianskej slúžnovci, notári, pisári vrhla sa na frašťačkový okres, aby víťazstvo liberála vysilíť mohli. Však o koho sa jednalo? O főispánovho švagra. No, a kto Krinolinovi takú službu prekoná, že švagra jako jeho k mandátovi dopomôže, ten sa iste nebojí žiadnych trestov.

Keď porovnáme volebný zákon s tými hnusnými kusami, ktorých statočný človek nikdy sa nedopustí, ktoré však stoliční úradníci verejne a bezpečne prevádzali, zarmúti sa srdce moje, a vykriknem: Páni ne bláznite nás, že zákon aj pred liberálnymi kortešmi platnosť má! Veď očividome ho šliapu!

Teda toto je tá konštitúcia, za ktorú toľko obetuje národ? Toto je tá sloboda a právo občianské, ktoré národ za odmenu dostal za farchy, ktoré už znášať nevládze? To je ten od židov a od rozličných podlizákov oslavovaný liberalizmus, že úbohý občan ani presvedčenie nemôže v srdci udržať, ale vydaný je hrozbám a podvodom? Je to rovnoprávnosť, keď liberálni korteši bez obavy znevažujú zákon, ľudák ale triasť sa musí, keď hlas tomu oddá, ku komu dôveru má?

Kliatba a trest je to, ale nie liberalizmus!

Čo vlastne hladali stoliční korteši vo frašťačkom okrese? Však tam ľudáci boli v ohromnej väčšine! Pravda, na to rákali, že najdú prostriedky, s ktorými prinútiť našich voličov, aby zapreli presvedčenie a k nim sa pri-

pojili. Že by tento podlý skutok bol čo len jeden z nich zo svojej vôle, alebo z dôvery vykonal, to neverím. Tam teda poluvalo sa na statočnosť. A toto je ten naj-ošklivejší kúšтик, ktorý volakto vykonal sa opováži.

Keď zbojník peniaze a majetok žiada, dám mu ho; ale jak ma o statočnosť chce pozbaviť, preto protivím sa a použijem silu. Tak podobne robili bratia ľudáci frašťačkeho okresu. Týchto liberáli veľmi obrazili, keď s tým úmyslom sa na nich vrhly, že ich o presvedčenie a o statočnosť privedú. Útok sa nepodaril. Boh všemohúci nedovolil, aby poriadni, a kresťanským zásadám verní ľudáci na posmech obrátení boli a aby čo korisť padli do moci liberálov. Ach, nech sa to podarí, bola by bývala radosť medzi liberálmi! Zlaté tela bolo by to dostalo obeť, kresťania však potupu urážky a posmech. Predsa nás Boh miluje, že to prekazil! Dôverujme v ňom a tak budúcnosť je naša! Berme príklad od verných a nadšených bratov frašťačkeho okresu. Venčíme ich slávou! Kloňme sa pred jejich veľkosťou, zmužilosťou, a vernosťou! Toľkým nápadom odopriem, s toľkými podvodníkmi zápasím a zvíťazím, k tomu len obrovské duše sú schopné. Sláva im!

Jako oni obrátili liberálov na capard, tak všade ich musíme zbiť! Každý ľudový okres musí byť jedna pevnosť, ktorú nepriateľ so žiadnym zbrojom, čo by bol ten najhroznejší, dobiť nesmie! Ľud náš, sta rozvodnená rieka, musí strotokať hate, ktoré liberálne hajne v cestu nám postavilo, lebo *jak sami sa neobránime, kto nás zastane?* Dobře si toto zapamätajte ľudáci okresu žabokreckého! O pár dní aj vy podstúpíte pokúšanie.

Keď už inšie nie: vieru, statočnosť a ten kúšтик zeme, kde jednúc kosti naše hniť budú, bráňme si, aby sme vo vyhnanstve otročím nemuseli. Židovsko-liberálne panovanie k tomu nás dovedie. Buďme za to, aby potomci naši nepreklínali nás! Preto hore sa bratia! *Za kresťanstvo bojujeme tak všetci statočne a zmužile, ako bratia ľudáci frašťačkeho okresu!*

Volajme im na slávu vo vše strany!

Prosme pre nich božiu milosť a nasledujme jejich šľachetný príklad! *Prievidzký ľudák.*

Upozornenie.

Vp. Constant Kniha sdeľuje, že svätostefanské ľudové spisky znovu začal rozposielať. Kým nenástupia nútne jarné práce, každý mesiac zamýšľa jednu knižočku vydať a rozoslať. Len od zaujímavej priazne velebného duchovenstva a pánov učiteľov závisí, či aj na ďalej má v schválenom podniku pokračovať, aneb prácu spasonosnú na iných, ku tej úlohe povolanejších ponechať. Jestli reštancie do prvého januára nebude mať vyrovnané: musí si ovšem rozvážiť, či aj napozatým má reskirovať.

Vydavateľ, ktorý s jedného hárku pozostávajúcu brošúrku 12° veľkosti za 3 haliera dáva, pritom 10 tý % spúšťa, ba i poštové farchy znáša — už lacnejšie spisky dávať nemôže. Následkom slabej podpory na budúce aj o láskavé vyrovnanie poštových útrat prosí.

Kňazi a liberáli.

Pánska láska na zajačom chvoste.

Liberálna láska! Prosím, nesmejte sa. Veď liberáli trúbia do sveta to utešené heslo: brat-skosť! A keď sme si bratia, nuž láska nesmie chýbať. — Ale zato dôverne vyznám, že keď som mal tieto riadky na papier položiť, som do ťažkého pokušenia upadol napísať: liberálna nenávisť! Ale pomyslel som si, láska krajšie zneje ako nenávisť, nuž ponechal som len lásku.

Ukáž moriakovi červenú šatu i rozdurí, roz-hnevá sa ti až strach. I liberál, nech len zočí kňaza ľudáka, hneď prekypí v ňom láska. To zvláštne dosvedčil pred troma rokmi ablegát *Olay*, ktorý ablegáta *Lepsényiho*, kňaza a ľudáka, nie len jazykom poštipal, ale nemohúc odolať nesmierné oduševnenie za toho ľudáka, palicou ho vymlátil ani dajaký talianský briganti. — A vieme, že za tých minulých päť rokov boli práve kňazi ľudáci vystavení za cieľ liberálnym jedovatým poznámkam, iste len z lásky.

A kto by ešte o tej neobyčajnej láske bol pochyboval, tomu sa mohli oči otvoriť po čas tohoročných kortešačiek a volieb. Ludovým kandidátom všade oproti postavili liberálneho alebo Kossuthistu. A tí liberálni a Kossuthoví korteši a kandidáti skutočne huckali ľud na kňazov ľudákov. Hoc ako je tento papier trezlivý, predsa obávam sa sveriť mu tie nepočtené luhaniny, tie pomlúvania, tie nestydatosti, ktorých sa kňazom dostalo a to síce nie od kortešov pálenkou, vínom podgurážených alebo od sprostých havkáčov, ale od pánov, od vzdelaných pánov, od ľudí, ktorí svojim postavením, úradom by mali ľudu ukázať, ako treba si ctíť a vážiť vrchnosť a predstavených. Áno, vzdelaní a triezvi páni, páni ktorí sa radi otierajú okolo kanonikov, zvláštne okolo pánov biskupov, ti po čas volieb hnosotou pluli na kňazov, jestli títo dľa svojej povinnosti bojovali proti liberálom. Nuž či je to nie dostatočný dôkaz liberálnej lásky?!

A či neviete, ako stále hromžia liberáli proti udajne bohatým dôchodkom cirkve a kňazstvu? Čo že je to, keď liberálni kandidáti po okresoch voličov nekatolíckych tým chceli ku sebe dostať, že im verejne sľubovali, že odoberú katolícke majetky a podelia im? A jedon kandidát liberál v okrese čiro-čisto katolíckom tým roznechoval ne-

návisť ľudu proti cirkve, keď luhal na kňazov, že len o seba sa starajú o chudobu nič, preto vraj preč s ich majetkami. Akoby to bolo dobre, keby to vám podelili!

Veď to neni nová vec. Za časov cisára Jozefa frajmaureri prevedli zhabanie katolíckych kláštorov a ich majetku. A pri tom tak po farizejský zachádzali, že vraj koľko je daromných kláštorov, či by to nebolo lepšie len majetok obrátiť na školy a mníchov vyhnať do sveta, nech tam pracujú na dobrom ľudu. Falošníci kláštori síce pozavierali, mníchov povyhánali, majetky zhabali ale o školy sa veru nepostarali a predsa tie ohromné summy v rukách frajmaurerov scvrkly do neuverenia.

(Pokračovanie nasleduje.)

Jubilejná pút' do Rímu.

Z príležitosti 25-ročného Jubileuma pápežstva Jeho Svätosti Leva XIII-ho.

Duchovným vodcom maďarských pútnikov: veľkom. a dôst. p. Karol Kálmán, farár šóškútsky, býv. vyslanec snemový, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca nemeckých pútnikov: vel. pán František Grósz, kaplán v Etyteku, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca slovenských pútnikov: dôst. pán Jozef Kompánek, farár veľkostratický.

Smer cesty:

Budapešť—Fiume—Ankona—Loreto—Rím—Florence Bologna—Padua—Benátky (Venezia) Fiume—Budapešť.

Ceny súčasťníctva:

I. trieda na železnici a	I. trieda na lodi 255 korún,
II. „ „ „ „	II. „ „ „ 200 „
III. „ „ „ „	III. „ „ „ 102 „

so šesťdňovou hospodou a zaopatrenie v Ríme a so slobodným vodičstvom.

Podmienky prihlasov.

Tí, ktorí by sa chceli súčasťniť na tejto púti, majú sa prihlásiť do 10-ho marca 1902. u vel. pána Jozefa Kompáneka, farára ostriackého, ku ktorému súčasne s prihlásením sa má poslať preddavok 30 korún poštovou assignaciou. Ostatnie peniaze majú sa odoslať najneskôr do 25-ho marca 1902. na toho istého pána kaplána, po ktorej splatke sa cestovné listy každému pútnikovi dopošu. — Ku prihlasom majú sa mimo toho priložiť aj tie peniaze, za ktoré by niekdo chcel mať talianske peniaze.

NB. Bárs sme určili čas prihlasov až po 10. marca, predsa prosíme — aby sme všetkým požiadavkám vyhovieť mohli — o včasnejšie prihlásenia.

Vedet' treba.

Straniva bydlia. Pútnici dostanú v Ríme na 6 dní bydllo (prípadne aj na dlhší čas); avšak o stravovanie sa sami postaraj majú.

Cesta zpiatočná dl'a vole,

avšak po vypršaných 6 dňoch pri vodení vodcov prez Florenciu, Bonloniu sv. Katarina, sv. Dominik, Campo Banto, Petronilla), prez Paduu (Sant Antonio), Benátky (Venezia, S. Marco, palác dóžov, Lido atď.), Fiume (Terzat, kde dom nazaretský poprvé spočinul a odkiaľ sa odobral do Loreta, Abbazia), prez Záhreb do Budapešti.

Ponevác sú listý cestovné na 60 dní platné, a spoločovanie len ta idúc je nutné, — a za predĺženie bytov pútnici III. triedy neni sú povinní doplácať, môže si svoj pobyt v Ríme každý pútnik dl'a ľúbosti predĺžiť a na zpiatočnej ceste po čiare železníc kdekoľvek cestovanie pretrhnúť. V takom páde musí si dať cestovný lístok na stanici, na ktorej do vozňa vstupuje skrze šefa stanice poznačiť na tú stanicu, na ktorej sostúpif mieni — a toto vždycky opakovať, kedykoľvek sostúpif chce, aby sa v niektorom meste pobavil; ináč by sa stal lístok neplatným.

V mene usporiadania a vysvetlenia na dotazy podá

Jozef Kompánek,
farár ostratický (Nagy-Sztricze Trencsénmegye).

DOPISY.

Z Banky.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Blahorodý Pán Redaktor!

Jestli za dobré ráčite uznať, uverejnite mojich pár riadkov.

Aj ja cheem nečo o našej fraštáckej voľbe napísať, jak sa u nás kortošovalo na tú nešťastnú stranu liberálnu. Jak sa to pred Vianoci začalo, tak bolo vždy pokušanie od tých liberálnych kresťanov, jako sú páni notári aj s rychtáry. Po celé noci nemali pokoja. čo tých spokojných ľudákov strašili, a keď sme im povedali, aby aj oni boli s nami, povedali nám, že oni nemôžu s nami byť, lebo že ich pán slúžny zhodí s rychtárstva. Tak na silu robili, že už ani viac nemohli. Robili každú druhú noc hostinu a zvädzali tam za korhelicu ľudí a sľubovali že im pán slúžny aj pokuty odpustí. Aj tie zrkadlá napechávali nám. A tak sa to robilo aj na Ratnovciach. Bohu žiaľ, tam sa našli aj takí, čo ich žid z Piešťan za tri mechy múky kúpil troch, ktorí neni sú ani tak chudobní. Jeden

bol na prvejšiu voľbu ľudák. Ale ich včeuľ vyplatili statočne v Koplotovciach. Rychtár bude aj s učiteľom pamätať, aj tí čo tú múku dostali, ju vybehali, aj žid už kričal: «aj ja som kresťan, nech žije Meszleny Pál!» Ale im to nič nepomáhalo.

Aj u nás to veru išlo smutno s našimi, lebo v nedeľu sme im dali peniaze za furmanku, že pôjdu s nami. Na raz v útorok príjde jeden, že on už nemôže ísť, lebo že je starý, že nevidí v noci, lež že pošle s nami syna a že on bude doma. Včeuľ sa už hanbia, už hovoria, že aj oni odovzdali vótum na ľudového. Jeden volič však predsa dostal liberálov. Napil sa, aj dostal peniaze od nich a potom bol s nami, hlasoval ak sa patrí na ľudáka.

Keď sme išli na voľbu cez Drahovce ešte bolo tma. Ľud od radosti všetok kričal na nás: Ěljen Meszleny Pál! behali s lampášmi, čo vystrájali svojich. Žandári ich kopali s nohania, aj do tých lampášov a tak ich rozháňali. To som na vlastné oči videl a tak ten ľud bol spokojný, že sa ani nehnul. — Zostávam verný ľudovej strane až do smrti.

Bankár.

(**Poznámka:** Že tých liberálov trochu namastili, nad tým my nenariekame síce, ale vážne upomíname vás na to, že pravdivý ľudák nepotrebuje sa biť za svoje kresťanské presvedčenie. Práve to nás má deliť od liberálov, že oni použijú obyčajne všetky huncútstva, my ale len vážnosťou, trpelivosťou a vytrvanlivosťou víťazíme. R.)

***

Nedašovce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Slávna Redakcia!

Ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom Kresťane.

My sme tu v našej obci tak opustení, že sotva sa najde, kto by peró chytil, aby v našom «Kresťane» svet aj o nás sa niečo dočítal. Pri predošlej voľbe liberáli našu obec za svoju považovali, ale že sa v tejto nádeji sklamali, preto sú na nás veľmi rozhorčení. Mnohí z nás boli sme žalovaní pre nič a za nič. Čitovali nás hneď do Žabokriek slúžnemu, hneď do Topolčian ku kráľovskému súdu, a nič na nás dokázať nemohli.

Ja sa vysokej politike nerozumiem, ale tak sa mi zdá, že tieto prenasledovania len preto boly, aby nás na liberálnu stranu pritiahli. A čo prenasledovaním docielif nemohli, to sľubami doplnif chcejú. A jako som to v «Kresťane» už nie raz čítal, že liberáli všeličo sľubujú: aj to, čo nemajú; niekde sľubujú železnicu, inde most, inde slúžnovský úrad, inde zase niečo iné; tak aj nám sľubujú, a viete čo drahí rodáci? *Štátnu školu!* Už nám ju od dávna sľubujú, ale vždy len *pred voľbou*. Keď je po voľbe, naša škola vždy len na pláne zostane. My, porciu platiaci občania lebo máme právo ku tomu, aby nám štát školu vystavil, alebo nie. Ak máme právo ku tomu, ako zaiste máme, tak to nie od liberálov, ale od štátu dostaneme, začo liberálom žiadnou vďačnosťou zaviazaní nie sme; a tak mýlite sa liberáli, ak si myslíte,

že keď nám školu vymeráte, že my hneď všetci na liberálnu stranu prestúpime.

My jakožto kresťanskí občania pri voľbe nikdy na inú stránku nebudeme, ako na ľudovú kresťanskú stránku, lebo veľmi dobre vieme, že tá za nás bojuje, a mi by sme boli neverní nášmu kresťanskému presvedčeniu, keby sme na liberála hlasovali. A preto z hlbín srdca volám! Nech žije *Dr. Major Ferencz*. *Eudák.*

***

Mestečko.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovným mojím riadkom v našom obľúbenom «Kresťane» miestočka dopriať.

Pominula sa frašťacka voľba s víťazstvom ľudovej strany. Mnoho sme sa naučili pri voľbe tejto. Ponajprv, kto nevedel, čo je liberalizmus, tam celkom sa ho naučil poznať. Není možno to opísať na papier, čo prevádzal liberalizmus pri frašťackej voľbe. Preto ani s tým sa nezaobieram, lebo kto mal oči videl, a kto mal uši slyšal.

Po druhé sme videli obce do frašťackého okresu patriace, jak krásne a zmužile vytrvaly a bojovaly pri ľudovej stránke. Predsa ale medzi všetkými vyníka obec *Madunice*, lebo aj so svojim rychtárom *Jozefom Galbička* pod bielou zástavou, na znak toho, že všetci sú pri ľudovej stránke, prišla do Frašťáku s krásnym prôvodom.

Ozaj zaplesalo srdce každého ľudáka, keď sa pozrel na ten prôvod idúci do Frašťáku na voľbu! — Vieme, že židov je všade plno. Teda sú aj v Madunicách. No mali tí veľkú úlohu, asíce rozličným spôsobom nátlak robíť na neohrozených ľudákov. Kde i tu podarilo sa im ale len jedného-dvoch nejako chytiť. Obzvlášte v noci pred volebným dňom celý okres bol zaujatý od kortešov liberálnych. Musel sa mať človek na pozore, aby ho nechytily a poviazaného do Frašťáku nezavliekli. — Preto pochvala a úctivosť celej obci Maduniciam, že v nej sa nenašiel medzi občanmi nikto, čo by sa bol dal oklamať liberálom.

Chvála ctenému rychtárovi Jozefovi Galbička, ktorý jediný čo rychtár bol na ľudovú stranu hlasovať. Úcta jeho synovi Jozefovi, potom Heskovi, švagrovi Jozefa Galbičku. Ti boli čo neohrození ľudáci, dodávajúc zmužlosti a vytrvanlivosti ostatným občanom. Jeden professor štátny *Ján Teleky*, tiež veľký ľudák, schvaľoval Madunčanov, že všetci bojujú proti liberalizmu. Nie celkom, ale skoro tiež takej pochvaly hodná je obec *Beregsegh*. Tam vyjmúc židov a asi troch občanov, tiež všetci boli na ľudovú stranu. *Jeden volič.*

***

Sláva kresťanským ľudovým voličom v okrese frašťackom!

Ach, vy statočné, vy poctivé kresťanské duše! Vy ste už po druhýkrát dobili skvelé víťazstvo nad liberálmi,

vy ste už po druhýkrát opovrhli judášskym peniazom, jejich pálením, jejich baraním gulášom. Vy ste boli vystavení veľkým pokušeniam — vám sľubovali hory-doly, vám sa hrozili, ale vy ste na to nič nedbali. Vy ste opovrhli jejich peknými sľubami a vytrvali pri zástave ľudovej, pri zástave to kresťanskej. Ach, človekovi až srdcom pohne, keď si smyslí, jako ten chudobný ľud je oduševnený za ľudovou stranou; on všetok ani nevie, čo je to tá ľudová strana, ale on ubožiatko hľadá len človeka, čo by mu pomohol, čo by ho zastal, lebo už kričí a bedáka, že nenie vstave už platíť tie dane, čo vládá s roka na rok dvihá.

Milí Voličia, takého ablegáta sme si zvolili 2-ho októbra, ktorého nám zničili; včul sme si zase 9-ho januára zvolili, tohoto nám už nezničia, ten bude zastávať chudobný ľud, lebo však si domyslí, že všetko panstvo, všetci židi proti nemu všetko možné aj nemožné robili, aby ho len zničť mohli. Nuž ale všetko márne bolo; Boh nám popriať svojej milosti a my sme víťazne vyšli z boja. Áno, sme hrdí na nášho vyslanca, sme hrdí na naše víťazstvo, lebo vieme, keď by bol náš ablegát hľadal vyznačenia, bol by iste vystúpil s programom vládnej strany, ale on sa obetoval za chudobu, preto vystúpil s programom ľudovým, kde žiadne priazne nerozdávajú.

Sláva vám, vy kresťanskí vodcovia ľudu tohoto! Vy ste nešetřili času, ale vy ste poučovali ľud o jeho právach, aby sa nebál, aby vytrval pri zástave ľudovej, pri zástave kresťanskej. Pred piatimi rokmi keď sa ľudová strana dostala do snemu, nebolo toho svištva, toho utrháčstva, čo by na ľudovú stranu kdeaký trhan nebol vyblakoval: že ľudová strana je len bublinou po daždi, že o malý krátky čas aj zanikne a sa stratí. Trhani sa potratili ale ľudová strana je ešte mohútnejšou a dnes ani pekelné brány ju nepremôžu. Liberáli nemyslite, že sa vám tí páni a tí židia budú tak líškať jako pred voľbou, že budú gulášom baraným krmiť, a vínom napájať, cigare vám dávať, do kaštiela vás zavierať jako baranov! Vy zas' len budete tí hlúpi Janovia a tí, čo vás tak spotvorili, tí sa vám budú smiať. Mnohí ste aj mali srdce ľudové, ale vás gágor páľil, išli ste si tých judášskych slzi zapíť.

Ach smyslite si vy, ktorí ste takto jednali, že keď by bolo toľko židov v okrese, jako je kresťanov: mohli by sme sa my výtazstva úfať? A vy ste ešte so židmi pomáhali ničť zástavu ľudovú, zástavu kresťanskú. Však viete že židi kríž nestrpia v školách, že oni nestrpia, aby v žiadnej knižke ani najsladšie meno Ježiš napísané nebolo a keď by bolo, oni ho vyškriabu; a vy ste ho pomáhali zo židmi ničť.

Keď 3-ho januára prišiel k nám náš milý kandidát sprovádzaný velebným p. farárom lopašovským, veľkostatolanským a iných pánov, náš pán farár, keď prednášal cieľ svojho príchodu z počiatku spomenul toto: Keď som bol pri voľbe 2-ho októbra, každý sa ma pýtal, kde-že sú tí Nižnania; však tí sú jako jedon múr! Aj bolo tak. Nuž ale či tá Nižna neposlala teraz troch z tých

liberálov? Jako ináč, lebo sa snáď hanbili za zástavu ľudovú! Ale mám už s tými liberálmi pokoj — len o to vás prosím, lutujte svojich hriechov. *Gabriel Mikuš.*

***

Veselé.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Ráčte nasledujúce riadky uviesť v milom časopise «Krešťane» pre radosť nášho víťazstva, ktoré sa stalo vo fraštáckom okrese pri voľbe 9. t. m. Čo sa tam všetko robilo, to neidem opisovať, len to chcem oznámiť cteným čitateľom, jakú radosť mali naši veselí voličia na druhý deň po voľbe. Hneď ráno prišla hudba pred spolkový sklep a zatiehla Hymnu. V tom sa ľudia hneď sbehli a to aj z bočných dedín a tancovalo všetko ešte aj 60 roční starci. Potom tiahli po celej dedine vonkoncom, ba zašli až na filiálku do Rakovic. Odtiaľ prišli zas pred spolkový sklep, ešte pár kúskov zahráli a potom v peknom poriadku sa rozišli. Ponevác našu bandu ďaleko počul, tak prišiel pán barón Vattenvill z Boroviec sa pozreť pred náš spolok a pán barón bol tak dojatý, že od radosti dal voličom 20 korún za to, že ho tri rázi dvihli. Takí sú slezskí páni vďační proti ľudu; len velice banoval, že už hudbu tam nenašiel. Potravný spolok nám ide obstojno; minulého roku 12 tisíc zl. utržilo sa. Len to je smutné, že pán notár jako riaditeľ spolku už zanechal spolok a nakupuje u žida, tak podobne, aj pani veľkomožná Škublíčka jak dozorkyna sklepu preto, že sklepari nechceli s nimi hlasovať na vládnu stranu.

Prosím ešte pána redaktora o jednu radu. Po voľbe išli ostatní voličia domov, okolo 10 hodine boli už v Maduniciach. Jako vchádzali do dediny, tam je jeden majer pána grófa Erdódy, v ňom je pánom žid. Ich ten voz prišiel, ten žid stál s pár chlapmi šesť krokov od hradskej a strelil proti tým idúcim. V tom hneď kone kočič pristavil a žid zas vystrelil. Potom tí voličia zšli dolu a pýtali sa: kto sa opovážil streliť po nás. Na to ten krivonosí odpovedal: čo je viac, ja som to strelil, čo je viac? Hneď sa to oznámilo žandárom, čo sa stalo. Žandári si poznačili, ale či to oznámia to neviem. Teda čo máme s tým robiť, lebo svedkov máme.

Štefan Všeľabol.

(Poznámka. Čo máte robiť? To závisí od okolnosti medzi akými sa to stalo. Žid môže povedať, že nestrielal proti vám, lež na psov a keď by to jeho svedkovia dovedčili, nestane sa mu nič.)

Krajinská púť do svätej zeme.

S cirkevným povolením pod duchovnou správou veľk. pána Jozefa Skarda prepošta, pohne sa z Budapešte r. 1902., 16. febr. v nedelu.

Lehota prihlásenia sa.

V tejto púti môžu brať účasť katolíci, mužskí aj ženské, keď svoj úmysel najneskoršie do 31. januára 1902. oznámia u duchovného správcu púte u veľk. pána Jozefa Skarda, prepošta v Šaštine (Sasváre) v nitrianskej stolici

a spolu mu pošlú najlepšie na poštovej poukázke najmenej 100 korún ako závdavok. Ostatok sa musí u toho istého zaplatiť najneskoršie do 10. febr.

Účastné ceny:

I. trieda na železnici	I. trieda na lodi	900 korún
II. " "	I. " "	835 "
II. " "	II. " "	700 "
III. " "	II. " "	645 "
III. " "	III. " "	310 "

V týchto cenách sa obsahuje:

1. Železničný a loďný lístok z Budapešte do Jeruzalema a zpiatky.

2. Stravovanie na lodi počas cestovania na mori jeden-jeden obed v Jaffe pri dojití a odchode, sedem (7) dňové zaopatrenie v Jeruzaleme v rakúsko-uhorskom ústave pre pútnikov.

3. Ceny za vplavenie a vyplavenie sa v Konstantinopli v Alexandrii a v Jaffe.

4. Povož z Jeruzalema do Betlema a zpiatky.

Smer cesty: Budapest—Konstantinopol—Smyrna—Piraeus—(Athén)—Alexandria—Jaffa—Jeruzalem.

Pri zostavení tohoto plánu tá myšlienka viedla usporiadateľstvo púte, aby s použitím dlhšej železničnej čiary, zkrátilo námornú cestu, a tak aby umožnilo cestovanie aj ľuďom slabším. Ale aj táto námorná cesta stáva sa príjemnou tým, že loď na jeden dňok nerobí dlhšiu cestu, ale že sa zastaví pri väčších príplavných mestách a tam sa hodiny zdrúže.

Sprievodný list (cestovný). Každý účastník musí si bezpodmienečne zaopatriť cestovný list, bez tohoto nemôže brať účasť v púti. Ponevác toto trvá dlhší čas, preto radno je hneď porobiť potrebné kroky, a to tým viac, že sa cestovný list má zaslať hneď s prihlásením sa, aby ich usporiadateľstvo mohlo dať vidimovať v Pešti u tureckého Konsula.

Programmy rozpošle na žiadosť pán vodca pútu, prevelebný pán Jozef Škarda, Prepošt v Šaštine, nitrianska stolica.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Kráľ na kupeckom bále. Tunajší kupci budú mať 6. febr. bál, na ktorý riaditeľstvo povolalo kráľa, u ktorého boli v tejto záležitosti minulý pondelok na audencii, Veličenstvo slúbil, že ak mu bude možné, príjde na bál.

Smrť. Dňa 8-ho januára zomrel v Malom Hnílci (spíšská stolica) Ján Kovalčík r. kat. učiteľ a organista, slovenský spisovateľ. Články jeho sa v kalendároch a «Katolíckych Novinách» zjavily. Pohrebné jeho obrady vykonal dr. Ján Bervaldszky, abbas pod infulou s veľkým súčasnením jeho súdruhov.

Concert s tanečnou zábavou. usporiada «Kruh budapeštianskych uh. kráľ. poštovních úradníkov v hotelu Royal dňa 2-ho febr. Vstupne pre osobu 2 kor., rodinám 4 kor.

Chytený zlodej. Toho zlodeja, ktorý sa nedávno do kěšmárskeho bielidla bol vlámal a tam svoje dlhé prsty upotreboval, zaraz druhý deň v osobe Jozefa Stencil robotníka v Novej Vsi chytili a ho levočskému kráľovskému súdu oddali. Nie nadarmo hovoril Boh medzi hrmením a bliskaním: «Nepokradneš!»

Smrteľné nešťastie. V spišských Haligovciach dňa 11. januára večer istý 52-ročný muž menom Jozef Dzurňák s mosta do potoka spadnul a sa utopil. Domnele ho vtedy, keď cez most šiel, zlá chorosť chytila a do prepasti smrti vrhla. Boh ho osláv; on bol tiež jedným z tých (bohužiaľ len) dvoch-troch spravodlivých Haligovčanov, ktorí počas minulých volebných pohýbov sa neklaňali židovskej modle — Lebom nazvanej, ale kresťanskej ľudovej strane oddaní boli.

Maškarnú zábavu usporiada Slovenský Spolok v Peštbudíne dňa 2-ho februára (v nedeľu) roku 1902 v miestnosťach bývalej «Strefnice», Rottenbiller-u. číslo 33/b., na ktorú Vás s úctou povoláva riaditeľstvo. Hudba cis. a kráľ. peš. pluku čís. 6. Vstupné za osobu 2 kor., za rodinu 5 kor. Začiatok večer o 9 hodine. Vstupenky sú k dostaniu u p. J. Mačuhu (Váci-u. 45.) a u p. L. Lumnicera (Nagymező-u. 3.)

Po 31 rokoch omilostený. V Hercogovine ešte za panovania tureckého istý Ondrej Simič bol náčelníkom jednej bandy, ktorá zvlášť na turecké životy číhala a mnohých povražďila. Táto banda v r. 1870 vtrhla aj do Dalmácie a vtedy chytili jej náčelníka, ktorého odsúdil súd na doživotný žalár. Teraz po 21 rokoch od nášho kráľa dostal omilostenie a v tieto dni bol prepustený na slobodu.

Okradnul sa a potom si vzal život. Istý dr. Samuel Tomka peštbudinský lekár dal si svoj hnutelný majetok poistiť na 200 tisíc korún. Udal, že veľká časť jeho majetku pozostáva z rôznych obligácií a klenôt. Pred Vianocmi odcestoval do Viedne a po Troch Kráľoch vrátil sa do Budapešti. Hneď po svojom príchode oznámil u policii, že medzitým, kým bol vo Viedni, okradli ho. Policia hneď pátrala po zlodejoch, ale po dlšom pátraní prišla na to, že zlodej nebol iný, ako sám Tomka a aby sa vec úplne dokázala, dala ho do Viedne povolaf, kde jednu časť tých obligácií dakto bol predal v bankách. — Tomka sa od svojej manželky odobral, že odcestuje do

Viedne, ale miesto Viedne vyšol tu na štvrté poschodie jedného domu a s výšky skočil do dvora. Najšli ho do-drúžganého mrtvého.

Lúpežnícky útok na listonoša v Kľuži. Julius Szócs a Pavel Fridrich, stolárski pomocníci bez zamestnania, odovzdali na pošte 3 kor. na poukážku; postarali sa i o to, aby obyvateľa izby, na ktorého bola poukážka adresovaná, vyvábili z bytu, keď listonoš listy roznášal. Listonos, menom Bürger, 43-ročný a otec dvoch detí, netušiac nič zlého, vkročil do izby a jednomu dal podpísať poukážku. V tom čase Fridrich ovalil listonoša sekerou po hlave. Ale listonoš neklesol hneď, lež dal sa kričať a bránil sa zufale. Dobré pohrýzol a podriapal lúpežníkov. Na krik blížila sa pomoc z vonku a lúpežníci dali sa na útek, ale chytili oboch. Listonoš v nemocnici vládol ešte rozpovedať, ako sa všetko stalo, ale o niekoľko hodín neskoršie umrel. Listonoš mal 14.000 korún v kapse. — Pred niekoľkými rokmi Francesconi bol spáchal podobný attentát vo Viedni. Ale tiež bol chytený a obesený.

Štyridsať robotníckych shromaždení v jeden deň. Peštbudinský socialisti dňa 26. jan. popoludní o 3. hod. razom odbývať chcú na rozličných miestach hlavného mesta štyridsať shromaždení, aby potrestovali proti povýšeniu ceny cbleba a proti častým a bezohľadným policajným razziam. Keby hlavný kapitán nedovolil shromaždenia, nuž robotníctvo vzdor policajnému zákazu strojí sa usporiadať demonštratívny pochod na Andrásyho ceste.

***

Jeden Amerikán píše nasledovné vďakovčenie: «Vysokostený Pán Müller! Ja som obdržal od Vás dvojnásobno-elektromagnetický kríž R. B. Nr. 86967, a hneď i upotrebil; zdravie moje vrátilo sa mi v najkratšom čase po upotrebovaní Vášho aparátu. Tak tedy vyslovujem Vám svoju najúprimnejšiu povďačnosť za Vás nezaplátiteľný vynález. Moja choroba bola rheumatismus a ma liečili lekári cez dva roky rozličnými lieky bez výsledku. Lekárske a apatikárske trovy moje činily osemstošesťasedemdesiat dollárov, napriek tomu nemohli mi americkí lekári pomôcť, iba jedine a výlučne len Vás vynález, dvojnásobno-elektromagnetický to kríž R. B. Nr. 86967; preto prijmite ešte raz moje vrelé vďaky, milý Pán Boh nech vás za Váš vynález tisícnásobne odmení. — S úctou Jozef Hungler, West Bethlehem, 3-ho decembra 1901. Janal St. Nr. 45. Nord Amerika.

Pät' dní roku 1900 v Ríme.

Napisał Heraklius Porubský. (Číslo VIII. Katolíckych Hlasov, vydáva Fr. Richard Oswald.)

Zaiste nič milejšieho nemôže byť nábožným pútnikom, putovavším minulého leta do Rímu, než knižočka táto. Tu najdu opísané, čo všetko radostného zkusili a utešenými obrazmi znázornené, čo tam znamenitého videli; každý teda, kto chce sa milo rozpomenúť na svoje putovanie do Rímu, nech zaraz obstará si túto peknú knižočku. Ona hodí sa veľmi aj ako dar našim milým známym a príbuzným, bo takej knižočke sa zaiste každý poteší. Vôbec nemala by ona chybovať v žiadnej katolíckej rodine. Dostať u Fr. Richarda Osvalda, správcu fary na Teplej (Lenge, o. p. Bélabánya, Hont m.) Cena 40 hal., s poštou 45 hal. 50 výtiskov 18 korún, 100 výt. 35 kor.

Hnojivé prachy.

Slovom: hnojivé prachy, abo umelý strojený hnoj, múčky, prachy, menujeme tie hnojivá, ktoré moderná hospodárska veda vynašla nie na to, aby ľudí sialila, ale odpomohla nedostatkom maštálneho hnoja a zvýšila výnos zeme. Nuž tu i tu naši gazdovia, najmä čítanejší a pilnejší hospodári už ich upotrebujú. Mnohí sa dočítali o tom v knižke, ktorú vydal Spolok sv. Adalberta: «Hospodárska nauka o obrábani, hnojení a osievaní pôdy» od pôvodcu Andreja Bázik farára. Nuž títo budú iste vedieť, ako treba s prachami hnojivými narábať a nepochodia tak, ako istý gazda, ktorý sa vysmial, keď prvý raz videl tento prach na jednom pánstve rozsievaf.

«Juro, či si sialené huby pojedol, keď rozsievaf prach?»

«To mi naložil kasnár, že je to vraj hnoj.

«No už je sprosták na to dať peniaze.»

Prišla jaseň. Gazda schválne išiel pozrieť, aká je tam úroda. A veru teraz bol skúpejší s titulami. Klasy plné. jeho len pleva.

Kosili spolu s Juro, pacholkom.

«No už ten náš kasnár predsa vie a rozumie sa tým prachom. Hľa akú máme peknú úrodu a vy akú planú!»

Na druhý rok upotrebil i náš gazda prach, ale sa mu nepodarilo. Tu šiel sa pýtať kasnára, aby ho naučil tie čary okolo siafa.

«No milý gazdičko, radím vám, aby ste sa najprv dokonale poučili o strojených hnojivách, aké sú a do akej zeme aký sa má dať, až len potom upotrebovať prachy.»

Nuž, aby mnohí z vás, drahí roľníci, tiež tak nepochodil ako ten gazda, vrele vám odporúčame túto knižku. V nej sa poučíte veľa o tých prachoch a to dôkladne, kde pod aké siafa jaký máte upotrebiť. Túto výbornú knižku dostaf u pôvodcu Andreja Bázik, farár Liptó-Lúčky za 30 krajeiarov, alebo u Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat.) Prichodí jar a treba sa postarať i také zeme popraviť, kde dávno nebolo hnojeno, aby sme do nich darmo zrno nesiali a ju neorali.

Tieto strojené hnojiva privedly celý obrat v gazdovaní. tak že na mnohých veľkých hospodárstvach vytisly maštálny hnoj. Patričné hospodárstva držaly pred tým veľa statku pre dorábania hnoja. To stálo s opaterou mnoho výdavkov. Dnes, ako sú strojené hnojivá v behu, skasovali statok, a role, na ktorých pestujú len obilia a cukrovku; hnojá týmito prachami a hnojivom zeleným. A tie gazdovstva, akých jest v Nemecku 600, nektoré už výše 30 rokov zeme maštálnym hnojivom nepovážaly, a zeme rodia vždy dobre. Nuž a keď nemajú statku, kto-že im orie? Parné stroje. mašiny Toto poukazuje na tú pkolnosť, že s prachami možno hnojiť tak dobre, ako maštálnym hnojom, len treba vedieť ich upotrebiť. A tieto upotrebovať fa v škole neučili, ani od otca si sa ich nenaučil tieto musíš sa naučiť z knižky. aká je výš spomenuté. Vieš, aký má teraz datelina veľiký zástoj v hospodárstve, že kto jej neseje, ani sá hospodárom nemenuje.

Nuž a keď by si vedel, že i pre túto jest zvláštny prach, a že za 3 zl. máš ho pod 10 kl, datelinového semena dosť, nuž veru s väčším zdarom by si ju pestoval. I o tomto sa poučíš v tejto knižke.

Robíme to len preto toto upozornenia, aby tí, ktorí sa chcú poučiť múdre a so zdarom hospodáriť, vedeli, odkiaľ sa majú učiť.

Skalský.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť, alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Krestan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.*

Zaosek. Musite nám prepáčiť. O minulej voľbe frašťačky a k vôli budúcej žabokreckej museli sme mnoho dopisov uverejniť, tak vaše práce zase vystaly. Na budúce budeme ich však dávať radom. Aj s tou knižkou sa to tak vlečie — a nemôžeme si pomôcť. S maďarskými sadzači je to tak, že človek musí aj trikrát robiť revíziu. Práve teraz sme poslali tretiu revíziu 5 a 6. hárka.

Dlhomír Poľský. «S Bohom» sa vám výborne podarilo. Je to žalostné a milé. Aj v ostatných básňach upomínate nás na slávika zatvoreného, ktorého pozbavil nešťastný osud zraku. Teda sklerosis. Je to smutné, bo Vám ťažko budú vedieť pomôcť lekári. Takú ekorobu som ešte neliečil, predsa tak kombinujem, že by Vám snád pomohla vodoliečba. Aby skrehnuté orgány nazily, bolo by treba krv celého organizmu prehánaf a upotrebiť k tomu hodne studenú vodu. To by búrilo celým organizmom, môhlo by mať za následok, že by i soschnuté čiaštočky chorého orgánu znovu ochorely, sa trochu zapálily a tak ožily. Predbežne bolo by treba mnoho študovať o vodoliečbe. Za utešené verše srdečne ďakujeme!

Žabokrecká ľudáčka. Veru si len dávajte pozor na toho vášho starého! Nepúšťajte ho do krčmy, radšej mu sama prineste toho trápenia za glg domov. Keby vás navštívil korteš liberálny, odpravte ho a povedzte mu, že sú starý neni doma. A takto nech robí aj dcéra vaša. Pre liberálneho korteša nech neni nikedy doma ani jeden ľudák. Aj keby toha vášho citovali na obecný dom, nech neide pre daromnicu, iba že by dostal písomnú citáciu, na ktorej by bola udaná príčina, že v jakej veci ho volajú. A tú citáciu schovajte vy dobre, aby prípadne mohli sme sa za to ohlásiť na patričnom mieste.

Dobromil. Nemohli sme teraz. Buďte povďační Bohu, že vás takým pastierom duchovným obdaril. Sláva mu!

J. H. N. M. n/V. Od rána do noci sedím a pišem, tak že niet času k ničomu. Čo mi bude možno vykonám.

Pudmeričan. V budúcom čísle. Pracujete zadarmo. Zapamätajte si: osoby môžu padať v boji za pravdu, ale pravda sama len blíži sa tým k víťazstvu.

Vel. p. K. B. Vajnory. Ráďte odpustiť. O tých brách máme tu teraz 4 dopisy; musíme si ich podeliť do viacej čísiel.

Georg v tekovskej stolici. Veľmi múdro píšete — ale my váš dopis nemôžeme uverejniť. Len prosím vás vytrvajte zase, keď príjde na to čas. Nedajte sa nikomu oklamať. O tých vašich vodcov známa je nám tá smutná novina, ale z toho si vy nič nerobte. Boh pomôže hale-nám čo by sa všetky pásy červené postavily vám na odpor.

M. A. Beregsek. V tomto čísle máme viacej dopisov o vašej voľbe. Ten váš ponecháme si do budúceho čísla; bude to zaujímavé.

Z Malých Levár. V budúcom čísle.

Spisy redakcii zaslané.

Dedinský hasič od Zaoska. Poučnozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manž. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky *dve*.

Aj «*Vybrané Spisy Humoristické Zaoska*» dostať u Kolomana Rózsu (Budapešť, VIII., Szentkirályi-u.) asice za 1 korunu. To sú všetko veľmi veselé, ale aj veľmi poučné spisy. Dýcha z nich samá mravnosť a nábožnosť. Kto chce mať skvostne viazanú knižku túto, nech pošle 2 kor. ale čím skorej.

«**Návštevy prev. Sviatosti oltárnej.**» od sv. Alfonsa L. veľmi užitočná a milá kniha. Obsahuje: rozjímanie a modlitby na každý deň pri návšteve prev. Sviatosti a P. Marie, ako aj inšie krátke najpotrebnejšie modlitby pri predpoludňajších pobožnostiach, a pravidlá braterstva b. Srdca Ježišovho. Obsahuje 216 strán. Stojí: V poplátne, pekne zaviazaná len 25 krajc. (50 hal.), celá v plátne 30 krajc. (60 hal.) Poštu si každý sám platí, 10 halierov za jednu. K dostaniu je len za napred poslané peniaze u redakcii Posla v Trnave (Nagyszombat, Pozsonyemgye).

«**Listy Svätého Antona.**» Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 11. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu: Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapešť, VIII., Szentkirályi u. 28/a.*

Novinky tieto zaobierajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby boli rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvaľujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi zehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. *Juraj Császka* verejne v pastierskom liste svojom odporúčal naše «Listy Svätého Antona».

Stiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôsobil Fr. Richard Oswald, správca fary teplianskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajeiarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 kor. 60 hal.

Noviny Malých. Ročník III. Číslo 4. Vychodia s mnohými obrázkami do roka osem raz, počnúc od októbra do mája, vždy 15-ho, v knihtačiarni *Jána Bežu* a spol. v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých» sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Mravná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 hal.

Časy naše sú už predsa na toľko pokročilé, že aj roľníci budú museť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 12. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ *Juraj Babka* v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8'15—8'75 kor., peštianska 8'11 8'75 kor., z Báčky 8'15 kor., banátska 8'40—7'90.

Jačmeň: na krm 5'85—6'20 korún, do pálenice 5.95—6'15 kor., na várku 6'25—7'— kor.

Kukurica: 5'45—6'35 kor.

Strova: *Fazuľa* veľká biela a okruhlá po 7'15—7'75 brnavá 7'50—7'75, pestrá 5'25—5'50, drobná 8.70—8'95, cúdená 10'50——. *Hrach:* 09'00—11'20, lúpaný 20'——. *Šušovica* horšia 08'—, lepšia 15'00—16'—.

Semená: Červená datelina nová ————. Lucerna 43'—38'—, všetko 50 klgr.

Sviňská masť 50'00—50'50, Slanina ³/₁₀₀ 48'—⁴/₁₀₀ 48'75—, udená dobrá slanina 48'50'— po 50 klgr.

Olej repcovy 83 korún za 100 klgr.

Remeň: podošvy k. 250—310; tercý prima k. 270—280; anglické odpadky k. 240—265; telaciny k. 370—390; pitlingy —; koňaciny vrázkované k. —; —; tažené k. —.

Bliskavy remeň k. 145—150; prsné listy k. 175—180; horniacke futrienky: strednie k. —, väčšie — metr. cent.

Spiritus odanený rafinovaný 116'50—, denasurovaný 39'50—40'50.

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

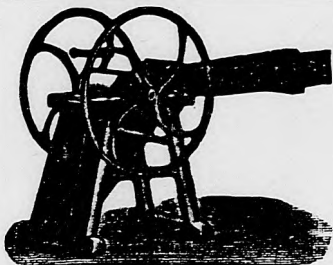
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá podakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mláťačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyniu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámání kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franko.

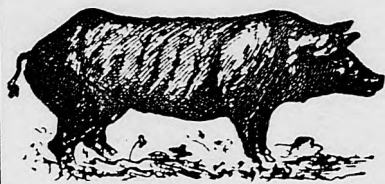
MICHAL TREŠKONĽ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčínmegye.)

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

čo najvrelšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznaný liek

proti dúlu sviň,

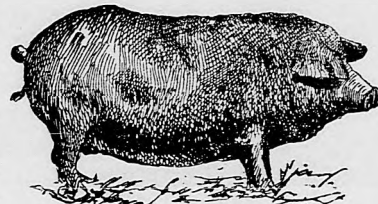
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou slohou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmienú týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posíla

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lupaniu, rheume, pri neduhoch, krížov a iných kosti znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke

ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie, — o čom pôvodné dokumentá svedčia. Pri riadnom živani povyháňa akékoľvek neduhy kosti, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvu ohybnosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. is návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Od 25 rokov známe a chýrne

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine

Jánom Friedrichom, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym domácim liekom proti zapchaniu, zašlia-movaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boleniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výsypu, žltenci, bleďačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavá, že i každý chudo ný si ich kúpiť môže, stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť pošle sa poštovou poukážkou, tak zasielka piluliek pošle sa s vyplatením poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než 1 balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo

J. Friedricha, lekárnika v Malackách (prešp. stolica).

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Velactený pane lekárník! Prosím, zašlite mi z Vašich výborných karpatských zdravotných piluliek jeden balíček, ktoré mi od hlavy bolenia dobre účinkovali. V Melčiciach, 12. febr. 1901. Ondrej Novák, roľník, č. 17.

Ctený pane! Žiadam Vás, zašlite mi jeden balík Vašich karpatských zdravotných piluliek, lebo ja som 24 rokov trpel na môj žalúdok veľkú bolesť a mnoho peňazí som utratil a s ničím som si pomôcť nemohol, teraz chvalabohu som 4 roky zdravý a nič mi neškodí, ako som začal užívať Vaše pilulky. Tak nech Vám Otec nebeský zdravie a dlhý vek dá, aby Ste mohli čo najďalej slúžiť úbohému nemočnému ľudu. Vo Veľkej Bytči, dňa 18. okt. 1898. S úctou Ján Horák.

Urodzenému pánu lekárnikovi Jánovi Fridrichovi v Malackách. Vašimi zdravotnými pilulkami karpatskými som už veľa veriacim pomohol. Znovu prosím dve škatule. V Barande, dňa 16. dec. 1897. So zvlástonou úctou Vinc. Vég, farár.

Urodzený pán lekárník! Znovu prosím jeden závitok z Vašich zdravotných piluliek, ktoré naozaj podivuhodné účinkujú; od tej doby, čo ich užívam, netrpím už na žalúdok. V Eleku, dňa 16. dec. 1897. S úctou Michal Hammer.

Ctený p. lekárník! Raďte mi z Vašich piluliek znovu dva závitky poslať, ktoré tak výsledne účinkovali na moju nemoc, že ľudia vypytujú sa ma, čo je to za liek, ktorý ma vyliečil. Smele ich môžem hockomu odporúčať.

V Apáth-Maróthe, dňa 11. dec. 1897. S úctou Michal Kuzma.

So dňa na deň viac sa
preukazuje jako

dobrodienie
a nevyhnutel'ná potreba v kaž-
dej rodine

Kathreinerová
Kneipp-sladová káva

Āni jedna obozretná gazdina nech
neostycha zaviesť túto chutnú,
zdravú, kávu do svojej domácnosti.

Niet žiadnej lepšej zastupiteľ'ky a
nahraditeľ'ky bôbovej kávy tam,
kde je táto lekárom zakázaná.

Kathreinerová Kneipp-sladová káva
je len vtedy pravdivá, keď je na balí-
koch farár Kneipp ochranná známka.
Otvoreno predavaná alebo iným spô-
sobom balikovaná káva je už viac nie

Kathreiner-ová.